

فهرست

سیزده	یادداشت ویراست دوم	
پانزده	پیشگفتار مترجم	
۳	۱ ورق شرابی من	
۴	حضور مشترک	
۷	۲ نام خود را گفتن	
۸	نوجوان سیلی خورده	
۱۰	تور	
۱۱	سُرگ	
۱۴	در سوک باغ نُون	
۲۲	نجوا	
۲۴	زنده باشد!	
۲۷	۳ پَری شاهزُخ	
۲۸	سرمستی	
۲۹	شکنجه، انفجار، سکوت	
۳۰	ورقپاره‌های هپینوز	
۳۵	جنگلی تا...	
۳۶	آزادی	
۳۷	۴ سرپناه آزرده	
۳۸	برکه‌ای...	
۳۹	موسستان	
۴۰	این و آن	
۴۱	باد مرخص است	

۴۲ چلچله	
۴۴ لالایی برای هر روز تا روز آخر	
۴۵ شادی	
۴۶ پرنده‌ای...	
۴۷ در بلندیها	
۴۸ دودی که ما را می‌برد	
۴۹ مداد زندانی	
۵۰ جام پنجره	
۵۱ شبهای عادل	
۵۳ نه جاودان نه سپنجی	
۵۵ شعر آخرالزمان	۵
۵۸ کوجه محرم راز	
۶۱ همراه دختر مدرسه‌ای	
۶۵ عاشق پنهانی	
۶۶ اروس معلّق	
۶۷ اتاق فضایی	
۶۹ پیمان وفاداری	
۷۱ وقایع‌نامه	
۷۳ حقیقت شما را آزاد خواهد کرد	
۷۵ کیبوتر	۶
۷۷ دهکده عمودی	
۷۹ در دفترچه یک مسافرخانه	
۸۱ این عشق که از همه باز گرفته شده است	
۸۴ تا هیچ چیز آنجا عوض نشود	
۸۷	۷
۸۸ نقش	
۸۹ مستملکات خارجی	

فهرست

نه

۹۰ حتی اگر...
۹۲ نُتِ سبیرایی
۹۳ در حرکت
۹۶ شعلهٔ یکجانشین
۹۷ نافرمانی
۹۸ برای پرومته‌ای سنگ‌شکن
۱۰۰ اگر ...
۱۰۱ آستانه
۱۰۲ سازندگان پل شناور
۱۰۳ چرا روز پر می‌گیرد
۱۰۵ در دردی خانه دارم
۱۰۷ همسایگان خوب
۱۰۸ نخستین لحظه‌ها
۱۰۹ مجانین
۱۱۰ سراب عقربه‌ها
۱۱۲ صورتک مرگ
۱۱۳ شغف
۱۱۴ گزارش مد
۱۱۵ کوسه‌ماهی و کاکایی
۱۱۷ چپ‌دست
۱۱۸ بازمانده
۱۲۰ ژکمار و ژولیا
۱۲۲ باریک‌بین
۱۲۴ به ایشان بازگردانید
۱۲۵ همه یکجا
۱۲۶ شکفتن پی‌پی
۱۲۸ جاودانگی در لورمازن
۱۳۱ به سلامتی مار
۱۳۷ کتاخانه آتش گرفته است

۱۴۹ درباره شعر	۹
۱۵۲ بعد التحریر	
۱۵۵	۱۰
۱۵۶ صدای کبریت	
 صبوری	
۱۵۷ (۱) آسیا	
۱۵۸ (۲) ولگردان	
۱۵۹ (۳) شمار	
۱۶۰ (۴) وردستها	
۱۶۱ دعوت	
۱۶۲ بگو ...	
۱۶۳ پیش از آنکه ترا بشناسم ...	
۱۶۴ راه از کوره راه	
۱۶۵ زود هنگام میا	
۱۶۶ تسلیم شدن چرا؟	
۱۶۷ حوالی آژانس	
۱۶۹ بازی کن و بخواب ...	
۱۷۱ خداوندگاران موسان	
۱۷۲ مخترعان	
۱۷۵ پیشانی گل سرخ	
۱۷۶ داراییهای برابر	
۱۷۸ همآورد مرگبار	
۱۸۰ بچه مار	
۱۸۱ تبار	
۱۸۳ آرتور رمبو	۱۱
۱۹۱ نامه به آندره برتون	

یازده

فهرست

یادداشتها ۱۹۵

ضمایم

در ستایش شار [آلبر کامو] ۲۱۳

سُرگ [پُل وِن] ۲۱۸

صناعت شعری شار [ژان میشل موپوا] ۲۳۱

نیمهٔ تاریک شعر شار [فیلیپ ژکوته] ۲۳۸

روی پل شناور [حسین معصومی همدانی] ۲۴۱

یادداشت ویراست دوم

تجدید چاپ خاکستر ناتمام فرصتی پیش آورد تا در آن تجدید نظر اساسی کنم، غلطهای چاپی را تصحیح کنم و نیز در مواردی تغییراتی در ترجمه بدهم. بعضی از این تغییرها اصلاح خطاهای ترجمه است، ولی غالب آنها استحسانی است و نتیجه تأملاتی است که در این مدت در شعر شار کرده‌ام یا چیزهایی که در این باره خوانده‌ام. به نظرم می‌آید که متن با این تصرفات به گفته شاعر نزدیکتر شده باشد.

این ویراست دو بخش جدید دارد. بخش ۱۰ چند شعر است که در فاصله چاپ اول و دوم کتاب ترجمه کرده‌ام و بخش ۱۱ دو متن منشور است از شار. یکی مقاله شار درباره رمبو که مقدمه‌ای است که او در ۱۹۵۶ بر مجموعه‌ای از اشعار رمبو نوشته است و حاوی نظر اوست نه تنها درباره شعر رمبو که درباره شعر به طور کلی، و دیگری «نامه به آندره برتون»، که دوست عزیزم همایون فولادپور ترجمه کرده و از سر لطف اجازه انتشار آن را به من داده است. این دو متن به این نیت به کتاب اضافه شده که خواننده با نظر شار درباره شعر و نیز سرگذشت روحی او آشنا تر شود. گذشته از این، آنها را می‌توان به عنوان شعر هم خواند.

برخی از اصلاحات این ویراست را دوستانی که نامشان در پیشگفتار چاپ اول آمده و نیز آقای دکتر هوشنگ رهنما پیشنهاد کرده‌اند. باز از همه ایشان متشکرم. هر چند گمان نمی‌برم که هنوز بتوان این ویراست را متن نهایی دانست، با این حال امیدوارم تصویری درست‌تر از شعر شار به دست بدهد.

حسین معصومی همدانی

مرداد ۱۳۸۶

پیشگفتار مترجم

رنه امیل شار^۱ در ۱۹۰۷ در نُون^۲، ملک خانوادگی بزرگی که در باغ وسیعی محصور بود، در ایل-سور-سُرگ^۳ (جزیره روی سُرگ) در جنوب فرانسه به دنیا آمد. زندگی کودکی در این جزیره، که پدرش از دو سال پیش از تولد او بخشدار آن بود، و در ساحل رود سرگ بر شعر او تأثیر دیرپایی گذاشت. در ۱۹۲۵ با اکراه در مدرسه بازرگانی مارسی به تحصیل پرداخت و در همان زمان برای گذران زندگی به کارهای خُرده‌ای اشتغال ورزید. نخستین شعرهای خود را در مطبوعات محلی به چاپ رساند و در ۱۹۲۸ با پولی که از مادر بزرگ خود گرفته بود نخستین دفتر شعرش، نافوسهای روی دل^۴، را منتشر کرد، که بعدها بیشتر نسخه‌های آن را از میان بُرد. در دسامبر ۱۹۲۹ به گروه سوررئالیستها پیوست. دفتر بعدی او، گور رازها^۵ (۱۹۳۰)، باکولازهایی از دوستان سوررئالیستش آندره برتون و پل الوار، که اوّلی یازده سال و دوّمی دوازده سال از او بزرگ‌تر بودند، منتشر شد. مجموعه بعدی، آهسته، کارگران مشغول کارند^۶ (۱۹۳۰)، حاصل همکاری سه شاعر در جریان سفری بود که الوار و برتون به زادگاه شار کردند. برخی از دفترهایی که پیش از جنگ منتشر کرد - دعوی عدالت مسموع نیست^۷ (۱۹۳۱)، چکش بی صاحب^۸ (۱۹۳۴، مجموعه چند دفتر)، آسیاب اوّلی^۹ (۱۹۳۶) و بیرون شب تحت فرمان است^{۱۰} (۱۹۳۸) - از همراهی او با سوررئالیستها متأثر است، هرچند از حدود ۱۹۳۴ راه خود را کم کم از ایشان جدا کرده بود. با شروع جنگ جهانی دوّم در ۱۹۳۹، به خدمت زیر پرچم

1. René-Émile Char 2. Les Névens 3. L'Isle-sur-Sorgue
4. *Les cloches sur le cœur* 5. *Le tombeau des secrets*
6. *Ralentir travaux* 7. *L'action de la justice est éteinte*
8. *Le marteau sans maître* 9. *Moulin premier*
10. *Dehors la nuit est gouvernée*